

Biciklističke staze - povezivanje ruralnog i obalnog dijela općine Marina

Bike paths connect rural and coastal parts of the municipality Marina

Branka Stipanović

Put Dragulina 48 A, 21220 Trogir, Hrvatska

e-mail: stipanovicbranka@gmail.com

Sažetak: *Biciklistički turizam je pojavni oblik turizma koji dobiva sve veći značaj kao oblik eko-turizma, ali i sportsko rekreacijskog turizma, budući da ispunjava potrebe i želje suvremenih turista za aktivnim odmorom. Biciklistički turizam omogućava jedinstven turistički doživljaj destinacije korištenjem bicikla kao primarnog oblika transporta. Kako bi se biciklistički turizam učinkovito razvio, nužno je na nivou turističke destinacije osigurati adekvatnu infrastrukturu, odnosno biciklističke staze s adekvatnim sustavom turističkog informiranja – putem putokaza i signalizacije za bicikliste. Općina Marina kao turistička destinacija ima izuzetno značajne atraktivne čimbenike za razvoj biciklističkog turizma s obzirom na to da se odlikuje raznolikošću krajolika (priobalnog i zagorskog pojasa). Općina Marina je stoga uvrštena u program Cycle – Croatia, a biciklističke staze općine povezuju se spletom biciklističkih staza općina Primošten i Rogoznica. U radu su prikazani rezultati kvalitativnog istraživanja mišljenja biciklista o kvaliteti biciklističkih staza općine Marina. Rezultati rada ukazuju na visok stupanj zadovoljstva sudionika biciklističkog turizma postojećom infrastrukturom.*

Ključne riječi: *biciklistički turizam, općina Marina, zadovoljstvo korisnika*

Abstract: *Cycling tourism is the manifestation of tourism that has gained increased importance as a form of eco-tourism and recreational tourism, since it meets the needs and desires of contemporary tourists for active holidays. Cycling tourism provides a unique travel experience of touristic destinations using bicycles as primary form of transportation. In order to effectively develop cycling tourism, it is essential to ensure adequate infrastructure or trails with an adequate system of tourist information - through clues and signals for cyclists at the*

level of tourist destinations. Municipality Marina has extremely important attractive factors for the development of cycling tourism since it is characterized by the diversity of the landscape (coastal and hinterland belt). Municipality Marina is therefore included in the program Cycle - Croatia and cycling paths are associated with a network of bicycle paths in municipalities Primosten and Rogoznica. This paper presents the results of qualitative research of opinions of cyclists on the quality of bicycle paths of Marina Municipality. Study results indicate that participants have a high level of satisfaction with existing infrastructure for cycling tourism.

Key words: *cycling tourism, municipalities Marina, user satisfaction*

1. Uvod

U radu se istražuje zadovoljstvo korisnika kvalitetom biciklističkih staza na području destinacije Marina u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Cilj rada je utvrditi mogućnosti za daljnja poboljšanja u biciklističkom turizmu destinacije. Rad se sastoji od četiri cjeline. Pojam i značaj biciklizma kao pojavnog oblika eko turizma te sportsko rekreacijskog turizma opisan je u prvoj cjelini. U drugoj cjelini naveden je prikaz dosadašnjih relevantnih istraživanja o biciklističkom turizmu. Biciklistički turizam u destinaciji Marina prikazan je u trećoj cjelini, a empirijsko istraživanje o zadovoljstvu korisnika biciklističkim stazama u Marini prikazano je u četvrtoj cjelini rada. Znanstveno-istraživačke metode korištene pri pisanju rada su metoda analize i sinteze, metode kompilacije i metoda deskripcije.

2. Pojam i značaj biciklizma kao pojavnog oblika eko turizma te sportsko rekreacijskog turizma

Prema Hsi-Chang (2003.) biciklistički turizam se može definirati kao pozitivna aktivnost koja objedinjuje iskustvo prijevoza i rekreacije s cjelokupnim turističkim doživljajem. Zemlje Europe i SAD-a značajno promoviraju razvoj biciklističkog turizma, ali i korištenje bicikla kao prijevoznog sredstva u svakodnevnim aktivnostima građana (Hose, 2000.).

Od kraja 20. stoljeća, turizam i rekreacija postaju sve značajnije aktivnosti u generiranju novostvorene vrijednosti nacionalnih ekonomija, a posebice u nerazvijenim krajevima svijeta. Odnos između turizma i razvoja prometa je nerazdvojan te ima značajan utjecaj na lokalno gospodarstvo. Pješački i biciklistički turizam su iznimno važni u kontekstu održivog razvoja

turizma. To su idealni načini putovanja koji omogućuju uštedu energije, zaštitu okoliša te kojima se promovira društvena jednakost (Tolley, 1990.). Dakle, biciklistički turizam je ekološki i aktivan način za kretanje i rekreaciju uz istodobno upoznavanje različitih zona i područja unutar turističke destinacije.

Uključenje u biciklistički turizam, osim razvijene infrastrukture i atraktivnog krajolika unutar destinacije, zahtijeva i zadovoljavanje određenih preduvjeta od strane samih biciklista, odnosno dobru fizičku pripremu i planiranje rute, koja rezultira značajnom emocionalnom nagradom i jedinstvenim doživljajem destinacije. Kao osobitu prednost biciklističkog turizma, potrebno je istaknuti slobodu i samostalnost sudionika što je zasigurno jedan od razloga sve veće popularnosti ovog oblika turizma, a biciklizmom se ujedno promiče svijest o poštovanju okoliša i potrebi njegove zaštite. Iz ovog razloga, brojne turističke destinacije diljem svijeta razvijaju strategije razvoja biciklističkog turizma.

3. Pregled dosadašnjih istraživanja o biciklističkom turizmu i njegovu razvoju

Ritchie (1998.) kao važne čimbenike razvoja biciklističkog turizma ističe slobodno vrijeme i potrebu za aktivnim odmorom kroz rekreativni prijevoz. On je ispitivao povećanje fenomena biciklističkog turizma te je predložio mjere za buduće planiranje i upravljanje biciklističkim turizmom u Novom Zelandu.

Lumsdon (2000.) je obradio odnos između prometa i turizma. On navodi tezu da prijevoz nije samo sredstvo za dolazak u turističku destinaciju i odlazak iz iste, već je značajna komponenta integralne turističke ponude tijekom boravka posjetitelja u turističkoj destinaciji te predlaže koncept razvitka održive prometne mreže u Velikoj Britaniji, kao potencijalni uspješni model za integraciju prijevoza, turizma i rekreacije.

Mason i Leberman (2000.) analiziraju biciklistički turizam iz perspektive turističke destinacije te zaključuju kako razvoj potrebne infrastrukture nije jednostavan proces na lokalnoj razini. Naime, kreatori lokalne politike pri izgradnji biciklističke infrastrukture trebaju uzeti u obzir složenost procesa planiranja, odnosno sintetizirati stajališta brojnih dionika.

Cope i suradnici (1998.) proveli su istraživanje o biciklizmu u Sjevernoj Engleskoj 1996. i 1997. godine s ciljem prikaza profila korisnika i njihove prostorno-vremenske distribucije te utjecaja biciklističkog turizma na gospodarstvo. Ekonomsku dobit generiralo je više od polovice davatelja usluga uz biciklističke rute. Podaci su pokazali da je 1996. godine između

12.000 i 15.000 ljudi koristilo biciklističke rute, a pritom je utrošeno između 1,07 i 1.85 milijuna funti na agregatnoj razini.

Antonakos (1996.) je prilikom istraživanja o izgradnji infrastrukture za biciklistički turizam dao primjedbu kako se izgradnji biciklističkih ruta ne prilazi korištenjem znanstveno-istraživačke metode, već na temelju procjene koja nije empirijski utemeljena. Iz tog razloga on polazi od empirijskog istraživanja osobnih karakteristika i opreme kojom biciklisti raspolažu te stava biciklista prema okolišu i uvjetima vožnje kao determinantama na osnovu kojih donose odluku o odabiru biciklističke rute.

4. Biciklistički turizam u destinaciji Marina

Turistička destinacija Marina u svojem se turističkom razvoju opredijelila za sustavan razvoj sportsko rekreativnih turističkih sadržaja te je postala dio programa *Cycle-Croatia*. Destinacija na ovaj način generira brojne koristi jer obogaćuje kvalitetu ukupne turističke ponude za posjetitelje destinacije, a osim toga putem biciklističkog turizma posjetiteljima pruža mogućnost da se upoznaju i sa zagorskim dijelom destinacije koji je, iako kontrastan priobalnom dijelu, vrlo živopisan kraj s očuvanom visokom kakvoćom okoliša. Biciklisti se tako imaju priliku upoznati sa stilom života lokalnog stanovništva u marinskoj Zagori koje se pretežito bavi ovčarstvom, vinogradarstvom, maslinarstvom i sl.

Biciklistički turizam stoga ima i snažnu ulogu u povezivanju turističke ponude maritimnog dijela destinacije s ponudom ruralnog turizma u zagorskom dijelu.

Osim popularizacije ruralnog turizma u marinskoj Zagori i njegova povezivanja s maritimnom ponudom, značajno se unaprjeđuje ukupan doživljaj i iskustvo turista. Destinacija općine Marina, od izgradnje biciklističkih staza generira i izravnu ekonomsku korist za turističku destinaciju.

5. Mišljenje sudionika o kvaliteti biciklističkih staza u destinaciji općine Marina

5.1. Problem istraživanja

U istraživanju se istražuje zadovoljstvo korisnika biciklističkih staza u turističkoj destinaciji općine Marina jer je upravo zadovoljstvo korisnika ključni čimbenik o kojem ovisi uspješnost i održivost konkurentne prednosti turističke destinacije općine Marina kao cjeline.

5.2. Cilj istraživanja i istraživačka pitanja

Cilj istraživanja je utvrditi zadovoljstvo korisnika biciklističkih staza destinacije općine Marina biciklističkom infrastrukturom te iskustvom biciklističkog turizma u ovoj destinaciji kako bi se utvrdile mogućnosti za daljnja poboljšanja.

Kako bi se postavljeni cilj istraživanja ispunio, formirana su sljedeća istraživačka pitanja:

- 1) Jeste li zadovoljni kvalitetom biciklističkih staza u destinaciji općine Marina?
- 2) Koliko su postojeće biciklističke staze usklađene s Vašom fizičkom kondicijom i općim afinitetima u biciklističkom sportu?
- 3) Kako ocjenjujete kvalitetu turističke signalizacije uz biciklističke staze?
- 4) Kakve su Vaše impresije o krajoliku uz biciklističke staze?
- 5) Imate li prijedloge za poboljšanje sadržaja vezanih uz biciklistički turizam u destinaciji općine Marina?

5.3. Ispitanici

U radu je korištena kvalitativna metodologija istraživanja, odnosno intervjuiranje korisnika biciklističkih staza u destinaciji općine Marina. Cilj intervjuja je steći dublji uvid u mišljenje korisnika o kvaliteti biciklističkih staza općine Marina, a intervju je proveden na uzorku od 10 ispitanika. Njihova struktura po dobi, spolu i zemlji porijekla prikazana je u sljedećoj tablici.

Tablica 1. Struktura ispitanika po dobi spolu i zemlji.

Demografska slika ispitanika	Broj ispitanika
DOB	
20-35	6
36-50	4
SPOL	
M	5
Ž	5
ZEMLJA PORIJEKLA	
Hrvatska	2
Italija	3

Njemačka	3
Austrija	2

Izvor: obrada autorice.

5.4. Metodologija istraživanja

Pri istraživanju se polazi od kvalitativne metodologije istraživanja. Kvalitativna metodologija pruža uvid u složenost mišljenja ispitanika na temelju kojih se može zaključivati o zadovoljstvu korisnika kvalitetom biciklističkih staza u općini Marina. Istraživanje je provedeno osobnim putem, a intervju se sastojao od pet pitanja otvorenog tipa (nestrukturirani intervju). Istraživanje je provedeno u periodu od 01.06. do 01.09.2014. godine.

5.5. Rezultati istraživanja

Zadovoljstvo kvalitetom biciklističkih staza u destinaciji općine Marina

Gotovo svi ispitanici iskazali su visok stupanj zadovoljstva kvalitetom biciklističkih staza u destinaciji općine Marina, a posebno su istakli odabir ruta i način povezivanja s biciklističkim stazama u susjednim općinama te na sigurnost biciklističkih staza za korištenje. Jedan od ispitanika je istaknuo kako nije zadovoljan kvalitetom biciklističkih staza jer smatra da nisu adekvatno razvrstane prema fizičkoj spremi korisnika.

Usklađenost biciklističkih staza s fizičkom kondicijom i općim afinitetima sudionika

Osam od ukupno deset ispitanika istaknulo je kako im je usklađenost biciklističkih staza s fizičkom kondicijom vrlo bitan kriterij u donošenju odluke o odabiru biciklističke staze, pa ističu kako je to i važan čimbenik u „donošenju odluke o odabiru turističke destinacije“ (ispitanik 3). Devet od deset ispitanika smatra kako su biciklističke staze dobro prilagođene za potrebe biciklista različite fizičke spreme.

Kvaliteta turističke signalizacije uz biciklističke staze

Ispitanici uglavnom ocjenjuju kvalitetu turističke signalizacije uz biciklističke staze visokom i smatraju kako se radi o visokom stupnju informativnosti koji je potreban za

snalaženje i orijentaciju biciklistima. Međutim, ističu kako su pojedini elementi turističke signalizacije oštećeni ili izbljedjeli pa stoga sugeriraju potrebu za redovitijim obnavljanjem.

Impresije o krajoliku uz biciklističke staze

Ispitanici su naglasili kako su oduševljeni raznolikošću krajolika destinacije općine Marina, odnosno naglasili su kako kontrast „zelenog i plavog“ (ispitanik 2) upotpunjuje turistički doživljaj. Međutim, dvoje ispitanika smatra kako je u budućnosti važno dodatno upotpuniti broj staza u zagorskom dijelu destinacije općine Marina.

Istraživanjem su dobiveni sljedeći prijedlozi za poboljšanje sadržaja u biciklističkom turizmu u destinaciji općine Marina:

- obnoviti turističku signalizaciju
- izgraditi dodatne biciklističke staze u zagorskom dijelu
- pružiti informacije o atrakcijama uz staze na više svjetskih jezika
- u mjestu Marina otvoriti dobro opremljenu trgovinu biciklističke sportske opreme i rekvizita
- osigurati veći broj *rent-a-bike* usluga.

6. Zaključak

Na temelju rezultata istraživanja može se zaključiti kako su ispitanici mahom zadovoljni kvalitetom biciklističkih staza u destinaciji općine Marina i njihovom prilagođenošću fizičkoj kondiciji korisnika staza. Pozitivne ocjene dobila je i turistička signalizacija uz staze, uz napomenu kako je na nekim mjestima nužno obnoviti oštećenu signalizaciju te omogućiti informiranje korisnika na više različitih svjetskih jezika. Korisnici također izražavaju visok stupanj zadovoljstva krajolikom koji je obilježen kontrastom jednako atraktivnog, a potpuno različitog maritimnog i zagorskog dijela destinacije. Međutim, svakako postoje prijedlozi daljnjeg unaprjeđenja ponude u vidu razvoja uslužnih djelatnosti vezanih uz biciklistički turizam (trgovina opremom i *rent-a-bike* usluge). Ovi prijedlozi upućuju na zaključak kako segment biciklističkog turizma ima potencijal generirati znatnu novostvorenu vrijednost brojnim pružateljima usluga u destinaciji općine Marina, čime se biciklistički turizam potvrđuje kao pojavni oblik eko i sportsko rekreativnog turizma koji ima značajan učinak na ekonomski razvoj destinacije, a ima potencijal generiranja prihoda kako u javnom sektoru (biciklističke karte), tako i u privatnom sektoru (popratne usluge u biciklističkom turizmu).

Literatura

1. Antonakos, C.L. (1996) Environmental and travel preferences of cyclists. *Transportation Research Record*, No.1438, (25-33).
2. Cope, M., Doxford, D., Hill, T. (1998). Monitoring tourism on the UK's first long-distance cycle route. *Journal of Sustainable Tourism*, vol.6, br.3, (210-223.)
3. Hose, T. A. (2000). European geotourism-geological interpretation and geoconservation promotion for tourists. *Geological heritage: its conservation and management. Instituto Tecnológico Geominero de Espana, Madrid*, (127-146)
4. in Western Cities. Belhaven Press, London.
5. Lumsdon, L. (2000) Transport and tourism: Cycle tourism: A model for sustainable development? *Journal of Sustainable Tourism*, Vol.8, No.5, (361-373)
6. Mason, P., Leberman, S. (2000) Local planning for recreation and tourism: A case study of mountain biking from New Zealand's Manawatu region. *Journal of Sustainable Tourism*, Vol.8, No.2,(97-115)
7. Ritchie, B. W. (1998) Bicycle tourism in the South Island of New Zealand: Planning and management issues. *Tourism Management*, Vol.9, No.6, (567-582)
8. Tolley, R. (1990) *The Greening of Urban Transport: Planning for Walking and Cycling*